

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d., j° 2 Archiefbesluit 1995, gevoerde driehoeksoverleg tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het Nationaal Archief met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op het beleidsterrein Volksgezondheidssubsidies, over de periode vanaf 1945.

Den Haag, mei 2006
mw. drs. M. Scherer

Inleiding

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, lid 1 van het Archiefbesluit 1995 (Stb.1995/671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = te vernietigen).

Het BSD fungeert als nieuw selectie-instrument voor de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op het beleidsterrein Volksgezondheidssubsidies voor de periode vanaf 1945.

Er zijn geen bestaande selectielijsten die dienen te worden ingetrokken.

Beleidssterrein

De Algemene wet bestuursrecht (Stb. 1992, 315) definieert subsidie als een aanspraak op financiële middelen, die door een bestuursorgaan wordt verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager. Subsidieverlening komt voor binnen alle beleidsterreinen van de volksgezondheid. Subsidieverlening is geen apart beleidsterrein, maar een 'werkterrein'.

Het totaal van subsidies is verdeeld in drie groepen:

- subsidies voor beleidsuitvoering;
- subsidiëring van bestaande organisaties;
- subsidiëring van wetenschappelijk onderzoek.

Reikwijdte van dit BSD

Dit BSD wordt thans ter vaststelling aangeboden voor de volgende zorgdrager:

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Onder deze zorgdrager valt de volgende actor:

- de Minister onder wie Volksgezondheid ressorteert

Totstandkoming BSD

Het BSD is gebaseerd op het institutioneel onderzoek dat bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport door J. Lendering werd verricht in de periode 2001-2002. Dit institutioneel onderzoek resulteerde in het PIVOT-rapport nr. 133, *Volksgezondheidssubsidies. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsinstrument subsidiëring op het terrein van de volksgezondheid (1945-1997)* ('s-Gravenhage 2002).

Het concept-BSD voor het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport kwam tot stand in februari 2006 en is sindsdien, n.a.v. het besprokene tijdens het driehoeksoverleg, aangepast en aangevuld.

Driehoeksoverleg

Het driehoeksoverleg over de concept-selectielijst vond schriftelijk plaats in de maanden februari - mei 2006. Op 24 april 2006 vond tussen de zorgdrager en het Nationaal Archief mondeling overleg plaats bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te Den Haag. Aan dit overleg namen de heer M.A. de Koning (VWS), mw. M. Scherer (Nationaal Archief) deel. De heer B. van Kester (Nationaal Archief) notuleerde tijdens dit overleg.

Aan het driehoeksoverleg werd door de volgende personen deelgenomen:

namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
als beleidsdeskundige:
F. Voermans, coördinator bij de directie FPB

als deskundige archiefbeheer:
drs. M.A. de Koning, adviseur DIV & Archief bij de Programmaeenheid KICK

als vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris:
mw. drs. M. Scherer, medewerker Selectie en Acquisitie, Nationaal Archief

Voorts trad als adviseur van de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris op prof. dr. E.S. Houwaart, hoogleraar in de Geschiedenis der Geneeskunde en hoofd van de afdeling Metamedica VUmc.

Tijdens het driehoeksoverleg is de volgende procedure gevolgd:

De materiedeskundige heeft op verzoek van de vertegenwoordiger van de Algemeen Rijksarchivaris medewerking verleend aan het uitvoeren van een Historisch Maatschappelijke Analyse (HMA). Deze HMA is uitgevoerd door middel van een interview. De uitkomst van genoemde analyse heeft niet tot veranderingen geleid in de voorgestelde waarderingen. De HMA is als bijlage bijgesloten bij het verslag driehoeksoverleg.

Belangen ex artikel 2, sub b en c Archiefbesluit 1995

Tijdens het opstellen van het BSD en tijdens het gevoerde driehoeksoverleg is rekening gehouden met de in artikel 2, sub c van het Archiefbesluit 1995 genoemde waarde van de archiefbescheiden als bestanddeel van het cultureel erfgoed en het onder sub d. van hetzelfde besluit genoemde belang van de in de archiefbescheiden voorkomende gegevens voor overheidsorganen, voor recht- of bewijszoekenden en voor historisch onderzoek. Als uitgangspunt van het overleg gold de door de rijksarchiefdienst gehanteerde selectiedoelstelling, die inhoudt dat de belangrijkste bronnen van de Nederlandse samenleving en cultuur veilig worden gesteld voor blijvende bewaring. Met het te bewaren materiaal moet het mogelijk zijn om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de rijksoverheid ten opzichte van haar omgeving, maar ook van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zo ver deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven.

Om op basis van deze selectiedoelstelling tot een waardering van de handelingen te komen, worden zes selectiecriteria toegepast:

Selectiecriteria	
<i>Handelingen die gewaardeerd worden met B(ewaren)</i>	
Algemeen selectie criterium	Toelichting
1. Handelingen die betrekking hebben op voorbereiding en bepaling van beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan agendavorming, het analyseren van informatie, het formuleren van adviezen met het oog op toekomstig beleid, het ontwerpen van beleid of het plannen van dat beleid, alsmede het nemen van beslissingen over de inhoud van beleid en terugkoppeling van beleid. Dit omvat het kiezen en specificeren van de doeleinden en de instrumenten.
2. Handelingen die betrekking hebben op evaluatie van beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het beschrijven en beoordelen van de inhoud, het proces of de effecten van beleid. Hieruit worden niet per se consequenties getrokken zoals bij terugkoppeling van beleid.
3. Handelingen die betrekking hebben op verantwoording van beleid op hoofdlijnen aan andere actoren	Hieronder valt tevens het uitbrengen van verslag over beleid op hoofdlijnen aan andere actoren of ter publicatie.
4. Handelingen die betrekking hebben op (her)inrichting van organisaties belast met beleid op hoofdlijnen	Hieronder wordt verstaan het instellen, wijzigen of opheffen van organen, organisaties of onderdelen daarvan.
5. Handelingen die bepalend zijn voor de wijze waarop beleidsuitvoering op hoofdlijnen plaatsvindt	Onder beleidsuitvoering wordt verstaan het toepassen van instrumenten om de gekozen doeleinden te bereiken.
6. Handelingen die betrekking hebben op beleidsuitvoering op hoofdlijnen en direct zijn gerelateerd aan of direct voortvloeien uit voor het Koninkrijk der Nederlanden bijzondere tijdsomstandigheden en incidenten	Bijvoorbeeld in het geval de ministeriële verantwoordelijkheid is opgeheven en/of wanneer er sprake is van oorlogstoestand, staat van beleg of toepassing van noodwetgeving.

Belangen van de archiefbescheiden voor de overheidsorganen en de recht- en bewijszoekende burger

Bij de handelingen die zijn gewaardeerd voor vernietiging op termijn, is de termijn vastgesteld met het oog op het belang van de archiefbescheiden voor overheidsorganen en

voor de recht- en bewijszoekende burger. De beoordeling en vaststelling van de termijnen zijn geschied door de deskundigen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris heeft zich ervan vergewist dat zij gezien hun inbreng en functie inderdaad kunnen gelden als deskundigen.

Belangen van de te bewaren archiefbescheiden voor het historisch onderzoek

In het driehoeksoverleg heeft de vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris primair de belangen van het historisch onderzoek behartigd. Daarnaast hebben ook de overige deelnemers hun gedachten laten gaan over de vraag op welke wijze het belang van de bescheiden voor later historisch onderzoek in de selectielijst tot uiting zou moeten worden gebracht. Door de deelnemers aan het driehoeksoverleg is ook de mening gevraagd van prof. dr. E.S. Houwaart, hoogleraar in de Geschiedenis der Geneeskunde en materiedeskundige op het gebied van subsidiëring op het terrein van de volksgezondheid.

Ingevolge artikel 5, onder e, van het Archiefbesluit 1995 kan neerslag van bepaalde, als te vernietigen gewaardeerde handelingen betreffende personen en/of gebeurtenissen van bijzonder cultureel of maatschappelijk belang, van vernietiging worden uitgezonderd.

Inhoudelijk verslag Algemeen

Naar aanleiding van het driehoeksoverleg zijn er enkele aanpassingen van redactionele aard in het BSD doorgevoerd. Het betreffen wijzigingen in de grammatica, het toevoegen van ontbrekende afkortingen en de aanpassing van de selectiedoelstelling etc.

In verband met de aanpassing van het BSD is een aantal handelingen komen te vervallen. Handeling 45 is in de aangepaste versie door de vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport omgenummerd tot handelingnummer 42. In het BSD is een concordantie opgenomen. Handeling 42 is van een verantwoording voorzien (zie blz. 6).

Het Nationaal Archief merkt op dat actor 'het Praeventiefonds (1950-1998)' een eigen vastgestelde selectielijst (Stcrt. 2005, 253) heeft. Actor 'ZorgOnderzoek Nederland (1995 -)' is de rechtsopvolger van het Praeventiefonds en stelt een eigen selectielijst op. De handelingen van deze actoren worden daarom niet in de selectielijst 'Volksgezondheidssubsidies 1945 -' opgenomen. Allen gaan akkoord.

Handelingen van de minister ten aanzien van het Praeventiefonds en opvolgers zijn wél in het BSD opgenomen (zie blz. 6).

Het Nationaal Archief stelt dat in het RIO enkele adviesorganen staan vermeld, die niet als actoren worden genoemd. Het betreft de Adviesgroep gezondheidsonderzoek, de Begeleidingscommissie academisering en de Raad voor Gezondheidsonderzoek. Het Nationaal Archief vraagt of de lijst van actoren moet worden aangevuld en of voor deze adviesorganen handelingen moeten worden geformuleerd. De vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport licht toe dat de neerslag van deze adviesorganen is neergelegd in een andere selectielijst betreffende 'externe adviesorganen in de gezondheidszorg' (Pivot-rapport nr. 14). Het uitbrengen van advies over het beleid dat door middel van subsidiëring uitgevoerd dient te worden, wordt opgenomen in de selectielijst van het desbetreffende beleidsterrein. Het Nationaal Archief kan zich in deze uitleg vinden.

Het Nationaal Archief merkt op dat niet bij alle handelingen het product is vermeld. Een dergelijke vermelding helpt de handelingen in de context te waarderen en is een handreiking

naar de bewerker. Volgens de vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft het benoemen van producten als correspondentie en dergelijke geen meerwaarde aan de selectielijst. Als het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zich ervan heeft verzekerd dat het ontbreken van deze producten geen problemen zal opleveren tijdens de bewerking heeft het Nationaal Archief geen bezwaren.

Handeling 3: *Het benoemen, schorsen en ontslaan van voorzitters, secretarissen en (andere) leden van commissies, werkgroepen en overlegorganen op het gebied van de subsidiëring van de volksgezondheid, en het aanwijzen van ambtenaren tot het bijwonen van vergaderingen.*

Het Nationaal Archief vraagt wat het rechtspositionele aspect in deze handeling is. Is het gemaakte onderscheid in waardering ('V, 10 jaar na ontslag' en 'V, 75 jaar bij rechtspositionele en/of pensioenrechtelijke aangelegenheden') duidelijk tijdens de bewerkingsfase? De vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport past de waardering aan tot 'V, 10 jaar na ontslag'. Als deze aangepaste waardering voor het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport tijdens de bewerking hanteerbaar is, heeft het Nationaal Archief geen bezwaren.

Handeling 13: *Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende de subsidiëring van de volksgezondheid.*

De HMA brengt de opkomst van patiëntenorganisaties als aandachtspunt naar voren. Mede door overheidsfinanciering namen de patiëntenorganisaties vanaf het einde van de jaren zestig aan invloed toe. De deskundige stelt dat vòòr 1965 'de patiënt' individuele noch collectieve invloed had. Gezien het voorafgaande stelt het Nationaal Archief in het kader van het historisch belang bij handeling 13 als waardering voor: 'B 5, brieven, notities inzake patiëntenorganisaties; V, 2 jaar overig'.

Naar aanleiding van het wijzigingsvoorstel van de waardering van handeling 13 merkt de vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport als eerste op dat de weinige burgerbrieven die betrekking hebben op subsidieverlening vragen bevatten over (stopzetting van) concrete subsidies en niet over het beleidsinstrument volksgezondheidssubsidies. Ten tweede stelt de vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dat burgerbrieven die van belang zijn (geweest) voor verdere beleidsuitvoering opgenomen dienen te worden in het desbetreffende beleidsdossier. Dergelijke dossiers behoren tot de neerslag van handeling 1. Ten slotte merkt de vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op dat correspondentie van patiëntenorganisaties t.z.t. geselecteerd zullen worden op basis van de selectielijst betreffende het overheidshandelen inzake patiëntenbeleid 1945-1997 en de selectielijsten met betrekking tot andere onderwerpen van beleid op het terrein van de volksgezondheid (bijvoorbeeld de selectielijsten geneesmiddelen en medische hulpmiddelen (PIVOT-rapportnummer 13), bekostiging en planning in de gezondheidszorg (PIVOT-rapportnummer 7)). Op basis van deze uiteenzetting besluit het Nationaal Archief het wijzigingsvoorstel in te trekken en dit aspect onder de aandacht te brengen tijdens de vaststellingsprocedure van de selectielijst betreffende het overheidshandelen inzake patiëntenbeleid 1945-1997. De waardering is niet gewijzigd.

Handeling 14: *Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van de subsidiëring van de volksgezondheid.*

Het Nationaal Archief stelt dat het onderscheid tussen de voorbereidende stukken en de 'overige' stukken in de waardering (V, 2 jaar; B 3: 1 exemplaar van het voorlichtingsmateriaal; V, 5 jaar: voorbereidende stukken) niet duidelijk is. Een dergelijk onderscheid is ook lastig tijdens de bewerkingsfase. Het Nationaal Archief stelt als waardering voor: 'V, 2 jaar en B 3, één exemplaar van het voorlichtingsmateriaal'. De

vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt voor de waardering te handhaven aangezien de termijn van V, 2 jaar te kort is vanwege vaak voorkomende financiële stukken. Allen gaan akkoord met V, 2 jaar; B 3: 1 exemplaar van het voorlichtingsmateriaal; V, 5 jaar: voorbereidende stukken.

Handeling 18: *Het beoordelen van verzoeken om subsidie en het verstrekken van subsidies ten behoeve van structurele beleidsuitvoering.*

Het Nationaal Archief vraagt hoe vaak er sprake is van 'structurele beleidsuitvoering' en tevens vraagt het Nationaal Archief zich af wat het inhoudelijke verschil is met handeling 17 'het beoordelen van verzoeken om subsidie en het verstrekken van subsidies aan organisaties en instellingen op het gebied van de volksgezondheid'. De vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport licht toe dat structurele subsidieverlening heel vaak voorkomt, vergelijkbaar met incidentele subsidieverlening. De structurele subsidieverlening is geleid door meerjarenafspraken door bijvoorbeeld kabinetsvoornemens.

Het verschil tussen handeling 17 en 18 is het verschil tussen 'normale' subsidieverlening (handeling 17) en 'structurele' subsidieverlening. Een gewone subsidie wordt verleend aan een organisatie of een project met een bepaald en duidelijk gedefinieerd doel. Een structurele subsidie wordt verleend aan een organisatie of een instituut om gedurende een aantal jaren voor het ministerie meerdere onderzoeken uit te voeren.

Handelingen 23; 24; 25; 27; 28; 31 hebben betrekking op het Praeventiefonds. Dit Praeventiefonds (1950-1998) is de rechtsopvolger van het Prophylaxefonds (1931-1950). De minister onder wie Volksgezondheid ressorteert heeft deze handelingen ook voor het Prophylaxefonds verricht. Omdat de lijst betrekking heeft op de periode vanaf 1945 dient volgens het Nationaal Archief in de handeling te worden vermeld 'Prophylaxefonds/Praeventiefonds' en voor de periode kan worden aangegeven 'vanaf 1945'. De vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaat met deze aanvulling akkoord. Het BSD is in deze zin aangepast.

Handeling 42: *Het goedkeuren van het reglement voor de werkwijze van ZorgOnderzoek Nederland (i.o.)*

Het Nationaal Archief merkt op dat deze handeling niet in het RIO voorkomt en stelt dat toegevoegde handelingen in het BSD verantwoord dienen te worden. De vertegenwoordiger van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zal hiervoor zorgdragen. Nadat in het aangepaste BSD een aantal handelingen is komen te vervallen, heeft de vertegenwoordiger van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de handeling, die in de eerste conceptversie van het BSD onder nummer 45 was opgenomen, omgenummerd tot handelingnummer 42. In de concordantie is een verantwoording opgenomen.

Over de waardering van de overige handelingen waren alle betrokken partijen het eens. Het verslag is in mei 2006 ter goedkeuring voorgelegd aan de deelnemers van het driehoeksoverleg. Allen hebben zich akkoord verklaard met het voorgelegde verslag.